

عنوان: غربالگری دیابت حاملگی در مراجعین به مراکز بهداشتی درمانی و کلینیکهای تخصصی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تبریز

نام دانشجو: تاجدار علیزاده

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناس ارشد مامایی (آموزش مامایی)

استاد راهنما: دکترعالیه قاسم زاده

اساتید مشاور: صدیقه صادقی خامنه، مهندس حسین کوشاور

شماره پایان نامه: ۱۱۷

مقدمه: حاملگی با یک سری تغییرات متابولیک در مادر همراه است و تنظیم این تغییرات بنحوی است که زمینه مساعد را برای رشد جنین و سلامتی مادر فراهم می‌آورد. گاهی این تغییرات متابولیک دستخوش اختلالاتی می‌شوند که منجر به بروز دیابت حاملگی می‌گردد که برای حاملگی و سرانجام آن و برای نسلهای بعدی مشکلاتی را پدید می‌آورند. به منظور جلوگیری و کاهش عوارض مادری، جنینی و نوزادی، جستجوی زودرس این اختلال در طی حاملگی اهمیت دارد. مضافاً اینکه چون احتمال می‌رود این افراد در آینده در معرض خطر ابتلا به دیابت آشکار قرار گیرند غربالگری در طی حاملگی، انجام اقدامات پیشگیری کننده را فراهم خواهد آورد و این انگیزه‌ای برای انجام پژوهشی تحت عنوان غربالگری دیابت حاملگی در مراجعین به مراکز بهداشتی درمانی و کلینیکهای تخصصی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال ۱۳۷۹ بود.

روش کار: پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی از نوع همبستگی است که روی ۲۲۵ زن باردار که در هفته ۲۸-۲۴ حاملگی جهت دریافت مراقبتهای دوران بارداری به مراکز بهداشتی درمانی در سال ۱۳۷۹ مراجعه کرده بودند، انجام گرفت. نحوه انتخاب مراکز بهداشتی و درمانی به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای و انتخاب نمونه‌های مورد پژوهش به روش نمونه‌گیری غیراحتمالی سهمیه‌ای و محیط پژوهش مراکز بهداشتی درمانی شهر تبریز بود. موارد سابقه بیماریهای داخلی جراحی و مبتلایان به دیابت آشکار از نمونه‌های مورد پژوهش حذف گردیدند. ابزار گردآوری داده‌ها برگه مصاحبه از پیش تعیین شده، پرونده های بهداشتی زنان باردار و وسایل آزمایشگاهی بودند. آزمون غربالگری یک ساعته با ۵۰ گرم گلوکز خوراکی با حد آستانه ۱۳۰ میلی گرم در دسی لیتر و یا بیشتر بود تحت آزمون تحمل گلوکز ۳ ساعته با ۱۰۰ گرم گلوکز خوراکی قرار گرفتند. از آمار توصیفی (محاسبه فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار) و از آمار استنباطی (آزمون آماری کای دو، آزمون فیشر) جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده گردید.

یافته‌ها: ۹/۸ درصد زنان باردار آزمون غربالگری مثبت داشتند یعنی مقدار قند پلاسمای خون آنها بعد از مصرف ۵۰ گرم گلوکز خوراکی ۱۳۰ میلی گرم در دسی لیتر و یا بیشتر بود و بر طبق معیار کارپنتر - کوستان ۲/۲ درصد زنان باردار مبتلا به دیابت حاملگی بودند. بین نتیجه آزمون غربالگری در رابطه با سن ($P<0/001$)، BMI ($P<0/01$)، سابقه دیابت فامیلی ($P<0/001$)، تعداد حاملگی ($P<0/001$)، گلیکوزوری ($P<0/05$)، سابقه سقط ($P<0/01$) و مقدار قند خون ناشتای ۲۴-۲۸ هفته حاملگی ($P<0/001$) ارتباط معنی‌دار آماری وجود داشت.

نتیجه‌گیری: با توجه به ارتباط سن بالای ۳۰ سال، BMI بیش از ۲۹ کیلوگرم بر متر مربع، سابقه دیابت فامیلی، تعداد حاملگی بیش از ۳، گلیکوزوری، سابقه سقط و مقدار قند خون ناشتای بیش از ۹۰ میلی گرم در دسی لیتر در هفته ۲۴-۲۸ حاملگی با نتیجه آزمون غربالگری، انجام آزمون غربالگری دیابت حاملگی حداقل در زنان باردار دارای عوامل فوق ضروری بنظر می‌رسد تا بدین وسیله عوارض احتمالی دیابت در حاملگی چون ماکروزومی، دیسترس جنینی و افزایش سزارین جلوگیری کرده و نتایج خوب حاملگی را فراهم نماییم.

واژه‌های کلیدی: غربالگری، دیابت حاملگی.